

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 10 oktober 2007

Mål nr

Ö 1193-05

KLAGANDE

MV

Ombud och offentlig försvarare: Advokat MA

MOTPART

Riksåklagaren

SAKEN

Tillstånd till prövning i hovrätt av mål om överträdelse av besöksförbud

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Göta hovrätts beslut den 1 mars 2005 i mål B 3006-04

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen fastställer hovrättens beslut.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

MV har yrkat att Högsta domstolen meddelar tillstånd till målets prövning i hovrätten.

Riksåklagaren har bestritt bifall till yrkandet.

SKÄL

MV dömdes i tingsrätten för överträdelse av besöksförbud vid två tillfällen. Påföljden bestämdes till trettio dagsböter. MV överklagade tingsrättens dom och yrkade att bli helt frikänd. Hovrätten meddelade inte prövningstillstånd.

Enligt bestämmelserna om prövningstillstånd i hovrätt i 49 kap. 14 § rättegångsbalken får prövningstillstånd meddelas endast om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, anledning förekommer till ändring i det slut tingsrätten kommit till, eller det annars finns synnerliga skäl för att pröva överklagandet.

Som grund för att prövningstillstånd bör meddelas i hovrätten har MV, förutom ändringsdispens, åberopat att det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt. Hon har till detta anfört bl.a. att tingsrätten borde ha prövat om det besöksförbud som

åklagaren meddelat var lagligen grundat och, då så inte var fallet, ogillat åtalet.

En domstol som prövar ett åtal är alltid skyldig att ta ställning till sådana omständigheter som den tilltalade åberopar som grund för att ansvarsyrkandet skall ogillas. Om den som åtalats för överträdelse av ett besöksförbud gör gällande att åtalet skall ogillas därför att beslutet om besöksförbud saknar laglig grund, måste domstolen således pröva om det i målet framkommit några sådana brister beträffande beslutet som påverkar bedömningen av ansvarsfrågan. Huruvida besöksförbudet vid tiden för denna prövning fortfarande gäller eller har löpt ut eller upphävts är därvid i sig utan betydelse. Att beslutet om besöksförbud vid prövningen av ansvarsfrågan kan framstå som otillräckligt grundat eller materiellt felaktigt är inte tillräckligt för att utesluta ansvar. Ansvarsfrihet kan endast komma i fråga i sådana speciella situationer som när den myndighet som utfärdat förbudet överträtt sin behörighet eller när beslutet annars kan betraktas som en nullitet. (Jfr härtill t.ex. Holmqvist m.fl., Brottsbalken, s. 17:59.) En annan sak är att det kan förekomma fall då det finns anledning att vid påföljdsbestämningen beakta den omständigheten att ett förbud utfärdats på otillräckliga eller felaktiga grunder (jfr härtill 29 kap. 5 och 6 §§ brottsbalken).

Några omständigheter som medför att ansvar för överträdelser av det här aktuella besöksförbudet kan vara uteslutet har inte framkommit. Med beaktande av att straffet av tingsrätten bestämts till lägsta möjliga antal dagsböter förekommer inte heller anledning till ändring i den av tingsrätten utdömda påföljden.

Det saknas skäl att ge tillstånd till målets prövning i hovrätten. Hovrättens beslut skall således stå fast.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Dag Victor, Torgny Håstad,
Ella Nyström, Per Virdesten och Anna Skarhed (referent)
Föredragande revisionssekreterare: Christer Thornefors